

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

30 травня 2019 року

м. Ужгород

№ 57/23-рк/к

Мукачівська міська рада
пл. Духновича, 2, м. Мукачево,
89600

Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Закарпатського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України за результатами дослідження ринків реалізації товарів, надання послуг і виконання робіт у тимчасових спорудах,

встановила:

Згідно із статтею 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.

Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.

У територіальних межах м. Мукачево повноваження органів місцевого самоврядування здійснюються Мукачівською міською радою та її Виконавчим комітетом.

Ідентифікаційний код юридичної особи: 04053743.

Місцезнаходження юридичної особи: пл. Духновича Олександра, 2, м. Мукачево, 89600.

Згідно з частиною першою статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» рада в межах своїх повноважень приймає нормативні та інші акти у формі рішень.

Відповідно до частини першої статті 144 Конституції України органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.

Статтею 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Статтею 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено, що одним із основних принципів місцевого самоврядування є законність.

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» Мукачівська міська рада та її Виконавчий комітет в межах своєї компетенції самостійно вирішує питання місцевого значення, виходячи із інтересів громадян, які проживають на території м. Мукачево та державних інтересів, забезпечує дотримання законності та правопорядку.

Мукачівська міська рада та її Виконавчий комітет є правомочними розглядати та вирішувати будь-які питання, віднесені законодавством до компетенції органів місцевого самоврядування, а також утворюваних ними органів.

Рішення Мукачівської міської ради, прийняті в межах своєї компетенції, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на території її населених пунктів: м. Мукачево підприємствами, організаціями і установами, кооперативними та іншими громадськими організаціями, їх органами, а також посадовими особами і громадянами.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про захист економічної конкуренції» відносини органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю із суб'єктами господарювання, суб'єктів господарювання з іншими суб'єктами господарювання, із споживачами, іншими юридичними та фізичними особами у зв'язку з економічною конкуренцією регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції». Цей Закон застосовується до відносин, які впливають чи можуть вплинути на економічну конкуренцію на території України.

Отже, відповідно до вказаних законодавчих норм, реалізація Мукачівською міською радою та її Виконавчим комітетом покладених на неї повноважень, має здійснюватися з дотриманням вимог чинного законодавства, у тому числі Закону України «Про захист економічної конкуренції».

На вимогу територіального відділення про надання інформації від 19.04.2019 № 57-02/741 виконавчий комітет Мукачівської міської ради листом від 02.05.2019 №01-32/3937 надав діючі регуляторні акти, які регулюють діяльність суб'єктів господарювання щодо реалізації товарів, надання послуг і виконання робіт у тимчасових спорудах, зокрема:

- рішення Мукачівської міської ради від 28.07.2011 № 263 «Про затвердження переліку товарів, які дозволено реалізувати в малих архітектурних формах» (далі – Рішення № 263);

- рішення Мукачівської міської ради від 23.12.2011 № 428 «Про внесення змін до рішення Мукачівської міської ради від 28.07.2011 № 263 «Про затвердження переліку товарів, які дозволено реалізувати в малих архітектурних формах» (далі – Рішення № 428).

Пунктом 1 Рішення № 263 в малих архітектурних формах до 6 кв.м. згідно типових проектів дозволено реалізацію наступну продукцію:

- тютюнові вироби;
- періодичні видання та канцтовари;
- сувеніри та сувенірна продукція;
- картки поповнення мобільного зв'язку;
- суха випічка.

Рішенням № 428 пункт 1 Рішення № 263 доповнено пунктом 1.1 наступного змісту: «заборонити реалізації хліба та хлібобулочних виробів у малих архітектурних формах на території міста в тому числі і на ринках».

Загальні умови провадження торговельної діяльності суб'єктами оптової торгівлі, роздрібною торгівлі, закладами ресторанного господарства, основні вимоги до торговельної мережі, мережі закладів ресторанного господарства і торговельного обслуговування споживачів (покупців), які придбавають товари у підприємств, установ та організацій незалежно від організаційно-правової форми і форми власності, фізичних осіб - підприємців та іноземних юридичних осіб, що провадять підприємницьку діяльність на території України визначені Порядком провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 15.06.2006 № 833 (далі – Порядок провадження торговельної діяльності).

Відповідно до пункту 4-1 Порядку провадження торговельної діяльності особливості продажу окремих груп продовольчих та непродовольчих товарів, здійснення різних видів торгівлі, роботи закладів ресторанного господарства регулюються правилами, які

затверджуються Мінекономіки за погодженням з Мінфіном, крім випадків, установлених законом.

Правилами роботи дрібнороздрібної торговельної мережі, затвердженими наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 08.07.1996 № 369, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 23.07.1996 за № 372/1397 (далі - Правил роботи дрібнороздрібної торговельної мережі) визначено вимоги до організації дрібнороздрібної торговельної мережі, її приміщень та обладнання визначені.

Відповідно до пункту 3 Правил роботи дрібнороздрібної торговельної мережі роздрібна торгівля через дрібнороздрібну торговельну мережу є однією із форм позамагазинного продажу товарів, при якій приміщення не мають торговельного залу для споживачів.

Продаж товарів здійснюється через:

- пункти некапітальної забудови - кіоски, ларі, ларки, палатки, павільйони для сезонного продажу товарів, торговельні автомати;
- засоби пересувної мережі - автомагазини, автокафе, авторозвозки, автоцистерни, лавки-автопричепи, візки, спеціальне технологічне обладнання (низькотемпературні лотки-прилавки), розноски, лотки, столики тощо.

Пунктом 8 Правил роботи дрібнороздрібної торговельної мережі наведено перелік товарів заборонених для продажу у дрібнороздрібній торговельній мережі, зокрема:

- продовольчих товарів, якщо при їх продажу відсутні умови для дотримання санітарних норм і правил, а також для додержання температурних режимів, умов зберігання та продажу цих товарів;
- нефасованих і неупакованих продовольчих товарів з розносок, лотків, столиків, корзин та неспеціалізованого транспорту, крім картоплі, овочів, фруктів, плодів, ягід, баштанних культур в період сезонного продажу, а також морозива, квітів;
- алкогольних напоїв (крім автомагазинів системи споживчої кооперації, що здійснюють виїзну торгівлю у сільській місцевості, за наявності марок акцизного збору);
- тютюнових виробів через засоби пересувної мережі за винятком автомагазинів, автокафе, авторозвозок, лавок-автопричепів системи споживчої кооперації, що здійснюють продаж у сільській місцевості;
- тютюнових виробів через стаціонарні пункти, якщо стан приміщень не відповідає вимогам нормативних документів щодо їх зберігання;
- тютюнових виробів без марок акцизного збору;
- алкогольних напоїв і тютюнових виробів працівниками суб'єкта господарювання, яким не виповнилося 18 років;
- технічно складних та великогабаритних товарів;
- тканин, взуття (крім домашнього та робочого), швейних виробів (крім робочого одягу і головних уборів для літнього сезону) та виробів верхнього трикотажу, що потребують примірювання;
- дорогоцінних металів, коштовного каміння та виробів з них;
- вогнебезпечних товарів побутової хімії, піротехнічних іграшок, паливно-мастильних матеріалів (крім тих, що реалізуються через авторозвозки системи споживчої кооперації);
- об'єктів санітарних заходів, вимоги до обігу яких заборонено законодавчими актами; товарів, вільна реалізація яких заборонена, а також тих, що не мають відповідного маркування, належного товарного вигляду, на яких строк придатності не зазначено або зазначено з порушенням вимог нормативних документів, строк придатності яких минув, а також тих, що надійшли без документів, передбачених законодавством, зокрема, які засвідчують їх якість та безпеку.

Відповідно до вищенаведеного переліку реалізація хліба та хлібобулочних виробів через дрібнороздрібні торговельні мережі не заборонена.

Пунктом 17 Порядок провадження торгівельної діяльності забороняється продаж товарів, що не мають відповідного маркування, етикетування або інструкції про їх

застосування (в установлених випадках), а також належного товарного вигляду, на яких строк придатності не зазначено або зазначено з порушенням вимог нормативно-правових актів, строк придатності яких минув, а також тих, що надійшли без документів, передбачених законодавством, зокрема які засвідчують їх якість та безпеку.

Також, забороняється продаж товарів, які імітують продовольчі товари (мають їх форму, запах, колір, вигляд, оформлення, маркування, об'єм або розмір) і ставлять під загрозу безпеку або здоров'я споживачів, зокрема дітей, які можуть сплутати їх з продовольчими товарами, покласти до рота, смоктати або їсти, що може призвести до задухи, інтоксикації, перфорації або непрохідності шлунково-кишкового тракту (пункт 17-1 Порядку провадження торгівельної діяльності).

Отже, Порядком провадження торгівельної діяльності та Правилами роботи дрібнороздрібною торговельною мережі до переліку товарів заборонених у реалізації через дрібнороздрібні торговельні мережі хліб та хлібобулочні вироби не включено.

Згідно частини другої статті 5 Господарського кодексу України Конституційні основи правового господарського порядку в Україні становлять, зокрема: право кожного на підприємницьку діяльність, не заборонену законом, визначення виключно законом правових засад і гарантій підприємництва; забезпечення державою захисту конкуренції у підприємницькій діяльності, недопущення зловживання монопольним становищем на ринку неправомірного обмеження конкуренції та недобросовісної конкуренції, визначення правил конкуренції та норм антимонопольного регулювання виключно законом; визнання і дія в Україні принципу верховенства права.

Загальними принципами господарювання в Україні, відповідно до статті 6 Господарського кодексу України, є: забезпечення економічної багатоманітності та рівний захист державою усіх суб'єктів господарювання; свобода підприємницької діяльності у межах, визначених законом; заборона незаконного втручання органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у господарські відносини.

Частинами першою та другою статті 43 Господарського кодексу України передбачено, що підприємці мають право без обмежень самостійно здійснювати будь-яку підприємницьку діяльність, яку не заборонено законом. Особливості здійснення окремих видів підприємництва встановлюються законодавчими актами.

Частиною другою статті 25 Господарського кодексу України передбачено, що органам місцевого самоврядування заборонено приймати акти або вчиняти дії, що ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції.

Крім того слід зазначити, що Рішення № 428 може мати негативний вплив не тільки на суб'єктів господарювання - продавців хліба та хлібобулочних виробів, а й на споживачів м. Мукачево, які обмежені в праві вільно придбавати товари на певній території.

Згідно з приписами частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Таким чином, дії Мукачівської міської ради щодо прийняття рішення від 23.12.2011 № 428 «Про внесення змін до рішення Мукачівської міської ради від 28.07.2011 № 263 «Про затвердження переліку товарів, які дозволено реалізувати в малих архітектурних формах», яким заборонено реалізацію хліба та хлібобулочних виробів у малих архітектурних формах, всупереч вимогам Правил роботи дрібнороздрібною торговельною мережі, затверджених наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 08.07.1996 № 369, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 23.07.1996 за № 372/1397, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, якими встановлюються не передбачені законами України обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів.

На підставі викладеного та керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» абзацом 7 пункту 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001. №32-р., зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482, з метою запобігання порушень законодавства про захист економічної конкуренції адміністративна колегія територіального відділення,

р е к о м е н д у є :

1. Мукачівській міській раді Закарпатської області (код юридичної особи 04053743) вжити заходів щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», шляхом приведення рішення від 28.07.2011 № 263 із змінами внесеними рішенням від 23.12.2011 № 428, у відповідність до вимог Правил роботи дрібнороздрібної торговельної мережі, затверджених наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 08.07.1996 № 369, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 23.07.1996 за № 372/1397.

2. Про результати розгляду рекомендацій повідомити територіальне відділення у місячний строк з дня їх отримання.

Відповідно до статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи посадовими особами, яким вони надані.

Згідно з частиною 3 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій та вжиття відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова Відділення -
голова колегії:

_____

В.Шаленик